

فهرست مطالب

عربی، زبان قرآن (۲)

(رشته ادبیات و علوم انسانی)

شماره صفحه	فهرست مطالب
۵	آزمون نوبت اول (۱)
۸	آزمون نوبت اول (۲)
۱۱	آزمون نوبت اول (۳)
۱۳	آزمون نوبت اول (۴)
۱۶	آزمون نوبت دوم (۱)
۱۸	آزمون نوبت دوم (۲)
۲۱	آزمون نوبت دوم (۳)
۲۴	آزمون نوبت دوم (۴)
۲۷	آزمون نوبت دوم (۵)
۲۹	آزمون نوبت دوم (۶)
۳۲	آزمون نوبت دوم (۷)
۳۴	آزمون نوبت دوم (۸)
۳۶	آزمون نوبت دوم (۹)
۳۹	پاسخنامه تشریحی
۵۰	خلاصه درس‌ها

آزمون نوبت اول (۱)

/ ۵

۱ **تَرجم الكلمات التي تحته خط:**

(الف) تَطَقَّهَا العربُ وفقاً لألسنتهم.

(ب) من الأعمال الصالحة، الإهتمام بالرياضة.

/ ۵

۲ **اكتب في الفراغ الكلمات المتضادتين والكلمات المترادفتين:**

يَعْلَمُ - يُحَدِّثُ - الإتحاد - الإبتعاد - السلوك - التقزُّب - يَتَكَلَّمُ

(الف) ----- = ----- (ب) ----- ≠ -----

/ ۵

۳ **عين الكلمة الغريبة في المعنا:**

- (الف) ۱ خمير (۲) فخور (۳) جذوع (۴) فُنون
(ب) ۱ المُختال (۲) المُتواضع (۳) الجَبَّار (۴) القُخور

/ ۵

۴ **اكتب مفرداً أو جمع الكلمتين:**

(الف) مَحِيدَة: ----- (ب) أَحَبَّة: -----

۵

۵ **ترجم الجُمَل التالية إلى الفارسية:**

(الف) سَلِ المصانع ركباً تهيم في الفلوات

(ب) واقصد في مَشِيكَ واغضض من صوتك إنَّ أنكر الأصوات لَصوتُ الحمير.

(ج) قَدْ سَبَّهَ اللهُ كَلامَ مَنْ يَرَفَعُ صَوْتَهُ دُونَ دَليْلِ مَنْطِقِيٍّ بِصوتِ الحمير.

(د) طائرٌ يَنْقُرُ جَذعَ الشجرةِ بِنقارهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ في الثانيةِ على الأقلِّ

(هـ) في مُنتَصَفِ النَّهارِ و عندما تَحْرُقُ الرِّمالُ أقدامَ مَنْ يسير عليها

(و) لا نستطيعُ أن نَجِدَ لغَةً بدونِ كلماتٍ دخيلة

(ز) إنَّ الصلاةَ عَمودُ الدِّينِ.

/ ۵

۶ **إنتخب الترجمة الصحيحة:**

(الف) مهلاً يا قنبر. دَع شاتمك مهاناً.

۱ ای قنبر آرام باش. دشنامگوی خود را خوار رها کن.

۲ ای قنبر صبر کن تا دشنامگوی تو خوار شود.

(ب) مَنْ سألَ في صَغَرِهِ، أَجابَ في كَبَرِهِ.

۱ هر کس در خردسالی پرسید، در بزرگسالی پاسخ داد.

۲ هر کس در خردسالی اش بپرسد، در بزرگسالی اش پاسخ می دهد.

۱ / ۵

۷ **كَمِّل الفراغات في الترجمة الفارسية:**

(الف) لا تَمشِ في الأَرْضِ مَرَحاً.

----- در زمین

(ب) مَنْ جَرَبَ المُجَرَّبَ حَلَّتْ بِهِ التَّدَامَةُ.

هر کس ----- را بیازماید

(ج) دودةُ الأَرْضِ، إذا أصابها شَيْءٌ قاطِعٌ، تقسمُها إلى يَضْفَيْنِ.

-----، هرگاه چیزی ----- به او برخورد کند او را به دو نیم تقسیم می کند.

۱ / ۵

۸ **ترجم الكلمات التي تحته خط:**

(۱) كانَ يَسْتَرِيحُ على السَّاطِئِ.

(۳) و جادلهم بالتي هي أحسن.

(۵) التمساحُ لا يبيكي عند أكل.

(۲) سَيَسْجَلُ هَدَفاً.

(۴) و لا تُصَغِّرْ حَدَّكَ للنَّاسِ.

(۶) ما ساقَرْتُ إلى القرية.

آزمون نوبت اول (١)

٠/٧٥

٠/٥

١

١

٠/٥

٠/٢٥

١

١

١/٥

٩

عين الفعل المناسب للفرغات.

الف) الفريقان ----- قبل أسبوعين.

١) تعادلتوا ٢) تعادلا

ب) سوف ----- إلى المدرسة.

١) نذهب ٢) ذهبنا

ج) أنتم ----- الفضة.

١) تكينزون ٢) يكينزون

عين اسم المكان و ترجمه.

كانت أختي تقرأ دروسها في المكتبة.

عين اسم التفضيل و ترجمه.

الف) رأيت في المدرسة أكبر كتاب في العالم.

ترجم الجملتين وفق أسلوب الشرط.

الف) من تزرع في الدنيا تحصد في الآخرة.

ب) إن تنصروا الله ينصركم و يبني أقدامكم.

عين فعل الشرط و جوابه.

و ما تقدموا لأنفسكم تجدوه عند الله.

ضع في الفراغ عدد المناسب:

ستون ناقص تسعة و عشرون يساوي -----

عين اسم الفاعل و اسم المفعول و اسم المبالغة.

١) إن الله في قلوب منكريه.

٣) يا عالي بحق على.

أعرّب كلمات التي تحتها خط.

الف) الغداة بداية النهار.

ب) يساعده الزقازق التمساح في تنظيف أسنانه

ضع في الدائرة العدد المناسب. (كلمتان زائدتان)

الف) حيوان يستخدم للحمل و الركوب.

ب) زينة من الذهب أو الفضة في يد المرأة.

ج) عضو يطير به الطائر

د) هو عضو نستعمله للنطق و التذوق

هـ) يصنع من العجين

و) هو أصغر طائر على الأرض

٣) تعادلت

٣) ذهب

٣) يكينزون

ب) سرت الناس ذالوجهين.

٢) يا حميد بحق محمد.

٤) يا مفطر بحق فاطمة.

١) الدرر

٢) العقل

٣) السحاب

٤) الماء

٥) الحياة

٦) السروال

٧) الجمار

٨) السواير

١٠

١١

١٢

١٣

١٤

١٥

١٦

١٧

آزمون نوبت دوم (۹)

اجعل في الفراغ كلمة مناسبة.

- (الف) فاصبروا يحكم الله بيننا. (حتى - لم - لن)
 (ب) تكلمت مع أصدقائي تعلموا كيف يمكن لهم النجاح. (ل - لن - لا)
 (ج) أريد أذهب إلى سوق العقائب. (لم - إن - ان)
 (د) أكتب جملة غداً. (ان - ان - لن).

عيّن اسم الفاعل و اسم المفعول، اسم المبالغة و اسم مكان في العبارات.

- (الف) كاد الكذاب يغرق عندما كذب.
 (ب) معيّد كُرد كُلا في مازندران.
 (ج) جاء أحد مهاجمي فريق الصداقة.
 (د) أنشد بعضهم آياتاً ممزوجة بالعربية.

عين جواب الشرط و ثم عيّن الترجمة الصحيحة.

- ما فعلت من الخيرات وجدتها ذخيرة الآخرة.
 (۱) هرچه از کارهای نیک انجام می‌دادی، آن‌ها را اندوخته‌ای برای آخرت می‌یافتی.
 (۲) هرچه از کارهای نیک انجام بدهی آن‌ها را اندوخته‌ای برای آخرت می‌یابی.

عیّن الصحيح في محل الإعرابي للكلمات التي تحتها خطّ: (نقش و علامت إعراب)

- (الف) كان رسول الله أسوة حسنة للعالمين. // رسول (مبتدا و مرفوع به ضمه ○)
 (ب) أصبح الطالبان ناجحين في الامتحان. // ناجحين (خبر اصبح و منصوب به (ب) ○ مفعول و منصوب به كسره ○)
 (ج) عداوة العاقل خير من صداقة الجاهل. // العاقل (مضاف اليه و مجرور به كسره ○ صفت و مجرور به كسره ○)
 (د) كاذ الشايب الكذاب يغرق. (صفت و مرفوع به ضمه ○ فاعل و مرفوع به ضمه ○)

ترجم الافعال الناقصة.

- (الف) ... و يقول الكافر يا ليتني كنت تراباً
 (ب) ... أنزل من السماء ماء فتصبح الارض مخصرةً
 (ج) كان لكم سرير حسبي
 (د) ... يقولون بأفواههم ما ليس في قلوبهم.

عيّن الشرط و جوابه ثم ترجم الجملة.

إنّ المؤمنين الذين إذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاماً.

ترجم الجمل التالية حسب قواعد التي قرأتها.

- (الف) لم يرجع صديقي إلى بيته.
 (ب) لا يتخذ المؤمنون الجاهلين صديقاً.
 (ج) لن يقبل صاحب الحانوت.
 (د) ذهب إلى حانوت لأشترى شيئاً.
 (ه) يا ليتنا كنّا معكم فتغور فوزاً عظيماً.
 (و) إتخذ سبيلك يا أخي!

آزمون نوبت دوم (٩)

٥ /

٥ /

٥ /

٥ /

عین الجواب الصحيح.

الف) مصدر «تَعَارَفَ»

١) تعريف

ب) مضارع «اكرم»

١) يَتَكَرَّمُ

٢) مُتَعَارَفٌ

٢) يُكْرِمُ

٣) تَعَارَفَ

٣) يَكْرِمُ

ضع في الدائرة العدد المناسب.

الف) مَنْ يَعْجَبُكَ شِكْلُهُ وَ كَلَامُهُ.

ب) يُصَنِّعُ مِنْهُ الْخُبْزَ.

ج) نَسْتَفِيدُ مِنْهَا فِي وَقْتِ الْمَطَرِ.

د) الْحُزْنُ وَ التَّأَلُّمُ.

هـ) سِعْرُهُ كَثِيرٌ وَ غَالِي.

و) بِمَعْنَى الْمُسَاعَدَةِ.

١) نجدة

٢) أجود

٣) مكروب

٤) مظله

٥) المخلوقات

٦) العجين

٧) المليح

٨) قيم

اكتب في الفراغ كلمة مناسبة من الكلمات التالية. (كلمتان زائدتان)

الطباشير - الابكم - المتجر - المكروب - النوعيات - الطباشير - الجناح - الشرنشف

الف) ----- فِطْعَةٌ فُماشٍ تُوضَعُ عَلَى السَّرِيرِ.

ب) ----- عَضُوٌّ يَطِيرُ بِهِ الطَّائِرُ.

ج) ----- مَادَةٌ بِيضَاءُ أَوْ مُلَوَّنَةٌ يُكْتَبُ بِهَا عَلَى السَّبُورَةِ.

د) ----- هُوَ الَّذِي حَزْنُهُ كَثِيرٌ.

هـ) ----- مَنْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَتَكَلَّمَ.

و) يَخْتَلِفُ الْأَسْعَارُ فِي السُّوقِ حَسَبَ

رتب الكلمات و اكتب سؤالاً و جواباً صحيحاً.

الف) الأَدْوِيَّةُ - القافلة - أُسْتَرِبَهَا - لِمَنْ - هَذِهِ - فِي - تَسْتَرِي - لِزُمَلَاتِي

..... ؟

ب) مَا - مَكْسُورٌ - العُرْقِيَّةُ - هِيَ - سَرِيرٌ - المُشْكَلَةُ - فِي - الْاَوَّلَى

..... ؟

١٥

١٦

١٧

١٨

پاسخ آزمون نوبت اول (۱)

عربی (۲)

- ۱۱ الف) أكبر (بزرگ‌ترین) ب) سَرَّ (بدترین)
نکته: اسامی تفضیل اگر مضاف واقع شوند به صورت -ترین -ترجمه می‌شوند.
 اگر همراه با حرف «ین» بیایند، به صورت -تر -ترجمه می‌شوند.
- ۱۲ الف) هر کس در دنیا بکارد در آخرت درو می‌کند.
 ب) اگر خدا را یاری کنید، شما را یاری می‌کند و قدم‌هایتان را استوار می‌سازد.
- ۱۳ تَقَدَّمُوا: فعل شرط تَجِدُوهُ: فعل جواب شرط
- ۱۴ واحد و ثلاثون ۶۰-۲۹=۳۱
- ۱۵ ۱) اسم فاعل از مصدر إنكسار: مُنكسِرَة
 ۲) اسم مفعول از مصدر مَحْمِد: مُحَمَّد
 ۳) اسم فاعل ثلاثی مجرد: عالی
 ۴) اسم فاعل از مصدر إِفطار: مُفِطِر
- ۱۶ ۱) مبتدا - مضاف‌الیه ۲) فاعل - جارومجرور
- ۱۷ الف) ۷: حیوانی که برای حمل و سواری به کار گرفته می‌شود. ← خر
 ب) ۸: زیوری از طلا یا نقره که در دست زن است. ← دستبند
 ج) ۱: عضوی که پرنده با آن پرواز می‌کند. ← بال
 د) ۵: آن عضوی است که برای تکلم یا چشیدن از آن استفاده می‌کنیم ← زبان
 ه) ۲: از خمیر ساخته می‌شود. ← نان
 و) ۳: از پرنده روی زمین کوچک‌تر است. ← پرنده آوازخوان
- ۱۸ الف) لا
 ب) أبیاتاً ممزوجة بالعربية
 ج) حافظ شیرازی و سعدی شیرازی
- ۱۹ عشرون (یا هر عدد اصلی (و نه ترتیبی) دیگر)
- ۲۰ بینَ مَنْ هذه المباراة؟ بین فریق السعادة و الصداقة

پاسخ آزمون نوبت اول (۲)

عربی (۲)

- ۱ الف) پرورشی ب) جام، لیوان
- ۲ الف) الودّ = الحُبّ ب) القرب ≠ البعد
- ۳ الف) الوُكْنَة (لانه) ب) أحنّ (محبوبان)

- ۱ الف) بر زبان آورد ب) ورزش
- ۲ الف) يُحَدِّثُ = يَتَكَلَّمُ ب) الإبتعاد ≠ التقرب
- ۳ الف) گزینه (۲): فَخُور (به معنای فخر فروش است باقی کلمات جمع هستند).
 ب) گزینه (۲): المتواضع (به معنای فروتن می‌باشد. باقی کلمات صفات منفی هستند)
- ۴ الف) محامد (ستایش‌ها) ب) حبیب (یار)
- ۵ الف) از انبارهای آب درباره سوارانی که در بیابان‌ها تشنه و سرگردانند بپرس.
 ب) در راه رفتنت میانه‌روی کن، صدایت را پایین بیاور، زیرا بدترین آوازه‌ها بی‌گمان بانگ خران است.
 ج) خداوند صدای کسی را که بدون دلیل منطقی صدایش را بالا می‌برد به صدای خر همانند کرده است.
 د) پرنده‌ای که تنه درخت را با نوکش دست کم ده بار در ثانیه می‌زند.
 ه) در نیمه روز و هنگامی که شن‌ها پاهای کسانی را که روی آن‌ها حرکت می‌کنند از شدت گرما می‌سوزانند.
 و) زبانی را بدون کلمات دخیل نمی‌توانیم پیدا کنیم.
 ز) همانا نماز ستون دین است.
- ۶ الف) گزینه (۱) ب) گزینه (۲)
 (در جمله شرطی فعل اول به صورت مضارع التزامی و فعل دوم به صورت مضارع اخباری ترجمه می‌شود.)
- ۷ الف) با ناز و خودپسندی - راه مرو
 ب) آزموده - پشیمان می‌شود.
 ج) کرم خاکی - تیز
- ۸ ۱) استراحت می‌کرد (کان + مضارع ← ماضی استمراری)
 ۲) ثبت خواهد کرد
 ۳) گفت‌وگو کن / ستیز کن
 ۴) با تکبر روی برنگردان
 ۵) گریه نمی‌کند
 ۶) مسافرت نکردم
- ۹ الف) گزینه (۲): تعادلا (فریقان مثنی است).
 ب) گزینه (۱): تَذَهَّبُ (بعد از س / سوف فعل مضارع می‌آید).
 ج) گزینه (۱): تَكْتَبُونَ
- ۱۰ المَكْتَبَة (کتابخانه)

۴

الف) گزینۀ (۴): علامۀ (به معنی بسیار دانا می‌باشد. باقی کلمات اسم هستند نه صفت)

ب) گزینۀ (۲): چتر (به معنی چتر است. باقی کلمات عضوی از جسم می‌باشند.)

۵

۱) مار دُمَش را در آن قرار می‌دهد سپس مانند عصا می‌ایستد.

۲) ما باید به کارهای نیک مشتاق باشیم.

۳) کلمات عربی در زبان فارسی به دلیل عامل دینی زیاد شده‌اند.

۴) ماهی پرنده نوعی از ماهی‌ها است که از آب با حرکت دُم نیرومندش

می‌جهد (می‌پرد) و بر فراز سطح آب پرواز می‌کند.

۵) گاهی اوقات چشمه زندگی در تاریکی‌ها جست‌وجو می‌شود.

۶) بی‌گمان خدا هیچ خودپسندی را دوست نمی‌دارد.

۶

الف) بهترین است.

أحسن اسم تفضیل است و این‌جا معنی بهترین می‌دهد.

ب) پرهیز - بسیار دروغگو

کذاب: اسم مبالغه است.

۷

الف) دیگری - برگرفتند

ب) با ناز و خودپسندی - راه مرو

ج) صبحگاه

۸

الف) گذشته است

ب) نوک می‌زد

ج) که بدانیم

(آن + فعل مضارع ← مضارع التزامی)

ه) نیکی کن

و) برگرفتند

۹

الف) گزینۀ (۳): تَكَرَّهوا (فعل باید منصوب باشد)

ب) گزینۀ (۲): يَتَّقُرْ (فعل باید مفرد مذكر باشد.)

ج) گزینۀ (۳): تَتَّخِذُوا (با توجه به معنا، فعل نهی نیاز داریم.)

۱۰

مطعم: رستوران / غذاخوری

۱۱

الف) خیر: بهترین

ب) أعلم: داناتر

۱۲

الف) السائلین (جمع مذكر سالم کلمۀ سائل، اسم فاعل)

ب) مسئول (اسم مفعول)

ج) وَهَّاب (اسم مبالغه)

۱۳

کَانَ: فعل جواب شرط

ظَلَمَ: فعل شرط

۱۴

۱۱:۴۵'

۱۵

الف) مبتدا - صفت

ب) مجرور به حرف جر (ج) خبر

۱۶

(ترجمه: هر چه که از نیکی (خیر) برای خودتان از پیش بفرستید، آن را نزد

خدا می‌یابید.)

فعل شرط: تقدّموا فعل جواب شرط: تَجِدُوهُ

۱۷

الف) ۶

ب) ۲

ج) ۵

د) ۱

۱۸

الف) نادرست؛ الغدأة بدایة التّهار

ب) نادرست؛ لا ینطقون

ج) نادرست؛ علم الکیمیا علم مطالعه خواص العناصر

د) درست

۱۹

الف) فی مدینه شیراز

ب) تاجر

ج) لا

د) لسان الغیب

۲۰

فی مصر

۲۱

أَتَى لَوْنٍ مِنْ هَذِهِ الْفَسَاتِينِ عِنْدَكُمْ؟

أَبِیضٍ وَ أَسْوَدٍ

پاسخ آزمون نوبت اول (۳)

عربی (۲)

۱

الف) خودخواه

ب) پرده / پر

۲

الف) گزینۀ (۲): السّعر (به معنای قیمت. باقی کلمات پوشاک‌اند.)

ب) گزینۀ (۴): أَرَاذِل (باقی کلمات معنای مثبت دارند.)

۳

الف) الدّابة (جنبنده)

ب) دیدان (کرم خاکی‌ها)

۴

الف) العُش = الوُکنه

ب) الأُحِبّة ≠ العُداة

۵

الف) وزن‌هایش تغییر کرده‌اند و عرب آن را مطابق زبان‌های خودشان تلفظ کردند.

ب) ورزشگاه از تماشاگران پر می‌شود.

ج) چه بسیار زندگی‌ام را تلخ می‌کنی درحالی‌که تو حامل عسل هستی.

د) هر کس شهوتش بر عقلش غلبه کند از چارپایان پست‌تر است.

ه) دوست آن کس است که از ظلم و دشمنی نهی کند و به نیکی و احسان

مداومت کند.

و) ای پسر! هزار دوست بگیر، هزار دوست کم است و یک دشمن بگیر

که یک هم زیاد است.

الذَّيْنِ الثَّابِتِ عِبَادَتِ الْمَخْلُوقَاتِ

«هر کس درس بخواند، موفق می‌شود»، به این جمله در زبان فارسی «جمله شرطیه» می‌گوییم. در زبان عربی نیز هرگاه بخواهیم «جمله شرطیه» ایجاد کنیم باید از «اسلوب و روش خاصی» استفاده کنیم. برای ایجاد جمله شرطیه باید «ادوات شرط» را در ابتدای جمله بیاوریم.

مهم‌ترین ادوات شرط عبارت‌اند از:	
«ادوات شرط»	«ترجمه ادوات شرط»
إِنْ: حرف شرط	«اگر»
مَنْ: اسم شرط	«هر که»
مَا: اسم شرط	«هر چه»

معمولاً این ادوات بر سر عبارتی می‌آیند که «دو فعل» را تحت تأثیر خود قرار می‌دهند. به فعل اولی که ادوات شرط بر آن تأثیر می‌گذارد «فعل شرط» (شرط تحقق فعل دیگری است) و به فعل دوم، «جواب شرط» (جواب و نتیجه انجام فعل قبلی) می‌گویند.

مَنْ مَن يَتَأَمَّلْ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسْلَمْ مِنَ الْخَطَا: (مَنْ: ادوات شرط / يَتَأَمَّلْ: فعل شرط / يَسْلَمْ: جواب شرط)
مَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ: (مَا: ادوات شرط / تَفْعَلُوا: فعل شرط / يَعْلَمُ: جواب شرط)

فعل شرط بلافاصله بعد از ادوات شرط می‌آید. یعنی هیچ فاصله‌ای بین ادوات شرط و فعل شرط وجود ندارد. لازم به ذکر است آمدن این ادوات تغییراتی را هم از نظر معنایی و هم از نظر ظاهری ایجاد می‌کنند، که این تغییرات عبارت‌اند از: ۱) تغییرات معنایی: فعل شرط (مضارع اخباری یا ماضی ساده) به صورت «مضارع التزامی» و جواب شرط (مضارع اخباری یا ماضی ساده) به صورت «مضارع اخباری یا مستقبل» ترجمه می‌شود:

مَنْ مَن يَجْتَهِدُ (مضارع) فِي أَعْمَالِهِ يَنْجَحْ (مضارع) فِيهَا ← هر کس در کارهایش تلاش کند، موفق می‌شود.
مَنْ مَن اجْتَهَدَ (ماضی) فِي أَعْمَالِهِ نَجَحَ (ماضی) فِيهَا

بَلَّغْ هرگاه «فعل شرط و جواب شرط» فعل ماضی بودند، هم می‌توانیم آن دو را به صورت «ماضی ساده» و هم می‌توانیم به صورت گفته شده (فعل شرط: مضارع التزامی / جواب شرط: مضارع اخباری / مستقبل) ترجمه کنیم.
مَنْ اجْتَهَدَ فِي أَعْمَالِهِ نَجَحَ فِيهَا: هر کس در کارهایش تلاش کرد / تلاش کند، موفق شد / می‌شود (خواهد شد) ولی اگر «فعل شرط» یک فعل مضارع باشد، به صورت «مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.
مَا تَزْرَعُ فِي الدُّنْيَا تَحْضُدُ فِي الْآخِرَةِ: هر آنچه را در دنیا بکاری، در آخرت درو می‌کنی / خواهی کرد.

۲) تغییرات ظاهری: با آمدن ادوات شرط بر سر جمله، اگر فعل شرط یا جواب آن «مضارع» باشند، به این ترتیب در ظاهرشان تغییراتی ایجاد می‌شود: علامت «ء» در صیغه‌های (۱ و ۴ و ۷ و ۱۳ و ۱۴) به «ـ» تبدیل می‌شود. مثال: إِنْ + يَجْتَهِدُ = إِنْ يَجْتَهِدُ حرف «ن» در آخر فعل مضارع (به جز دو صیغه ۶ و ۱۲؛ للغائبات و للمخاطبات) حذف می‌گردد. مثال: إِنْ + يَجْتَهِدُونَ = إِنْ يَجْتَهِدُونَ

ساختار اسلوب شرط و ادوات (ابزار) شرط

ساختار جمله شرطیه: ادوات شرط + فعل شرط + جواب شرط + ...

۱- ما تَزْرَعُوا فِي الدُّنْيَا تَحْضُدُوا فِي الْآخِرَةِ: هر آنچه را در دنیا بکارید، در آخرت درو می‌کنید. (درو خواهید کرد)
۲- إِنْ صَبَرْتَ فِي أُمُورِكَ حَصَلَتْ عَلَى التَّجَاحِ فِي حَيَاتِكَ: اگر در کارهایت صبر کنی، در زندگی‌ات موفقیت به دست می‌آوری. (به دست خواهی آورد)

بَلَّغْ کلمات «إِذَا» (هرگاه - اگر) - «لَوْ» (اگر) نیز از ادوات شرط محسوب می‌شوند، با این تفاوت که آخر فعل‌ها را تغییر نمی‌دهند.

إِذَا: اگر این اسم برای ایجاد «جمله مشروط (شرطیه)» باشد، از ادوات شرط محسوب می‌شود یعنی مانند جمله شرطیه ترجمه می‌شوند. یعنی فقط معنای جمله را. (فعل شرط ← مضارع التزامی / جواب شرط ← مضارع اخباری یا مستقبل)

مثال إِذَا اجْتَهَدْتَ نَجَحْتَ: هرگاه (اگر) تلاش کنی، موفق می‌شوی.
 إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ: هرگاه (اگر) عقل تمام شود، سخن کم می‌شود.

ولی اگر به منظور ایجاد «جمله مشروط (شرطیه)» نباشد، فقط «یک قید زمان» و به معنای «زمانی که، هنگامی که» می‌باشد.

مثال إِذَا رَجَعْتُ إِلَى بَيْتِي أَدَيْتُ وَاجِبَاتِي: هنگامی که به خانه برگشتم، تکالیفم را انجام دادم.

تذکره کلمات شرط هر دو گروه (عامل جزم و غیرعامل) می‌توانند بر سر «فعل‌های ماضی» هم بیایند، با این تفاوت که هیچ تغییری در ظاهر فعل ایجاد نمی‌کنند و فقط معنای فعل شرط و جواب شرط را طبق آن‌چه که گفته شد تغییر می‌دهند.

مثال مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ الْكَلَامِ قَلَّ خَطَاةٌ: (فعل شرط: فَكَّرَ - جواب شرط: قَلَّ؛ هر کس قبل از سخن گفتن فکر کند، خطایش کم می‌شود).
 مَا قَعَلْتُ مِنَ الْخَيْرَاتِ وَجَدْتُهَا ذَخِيرَةً لِآخِرَتِكَ: (فعل شرط: قَعَلْتُ - جواب شرط: وَجَدْتُ؛ هر چه از خوبی‌ها انجام بدهی آن‌را ذخیره‌ای برای آخرت می‌یابی).

نتیجه این که ← فعل شرط یا جواب شرط و یا هر دو آن‌ها می‌توانند «مضارع یا ماضی» باشند. ولی معنای همه آن‌ها طبق آن‌چه گفته شد ترجمه می‌شود.

تذکره ۱) صیغه‌های فعل شرط یا جواب شرط می‌توانند یکسان و یا متفاوت باشند (نوع جزم در فعل و جواب شرط می‌تواند یکسان یا متفاوت باشد)
 ۱- مَا تَزْرَعُ فِي الدُّنْيَا تَحْصُدُ فِي الْآخِرَةِ: (فعل شرط: مجزوم اصلی / جواب شرط: مجزوم اصلی) [نوع جزم یکسان]
 ۲- إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ: (فعل شرط: مجزوم به حذف نون اعراب / جواب شرط: مجزوم اصلی) [نوع جزم متفاوت]
 ۳- إِنْ تُحَاوِلْ فِي قِرَاءَةِ دُرُوسِكَ يَفْرَحِ وَالِدَاكَ: (فعل شرط: مجزوم به حذف نون اعراب / جواب شرط: مجزوم اصلی) [نوع جزم متفاوت]
 ۲) در جمله شرطیه، جواب شرط می‌تواند به صورت یک «جمله اسمیه» (تشکیل شده از یک مبتدا و خبر) بیاید که در این صورت به مجموع «مبتدا و خبر» جواب شرط از نوع «جمله اسمیه» گفته می‌شود، که غالباً قبل از آن حرف «فت» می‌آید.

مثال و مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ.
 مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ.

همچنین اگر جواب شرط «امر یا نهی (فعل طلب)» باشد، غالباً قبل از آن «حرف فت» می‌آید.

تذکره ۱) منظور از «من - ما» جازمه یا عامله همان «من و ما شرطیه» می‌باشد.
 عَيْنٌ «ما - من» عامله / جازمه: ترجمه سؤال: «من - ما» شرطیه را مشخص کنید.
 ۲) «من شرطیه» غالباً در جمله نقش «مبتدا» و فعل شرط و جواب شرط «خبر» آن محسوب می‌شوند.
 ۳) مَنْ يُحَاوِلْ كَثِيرًا يَصِلْ إِلَى أَهْدَافِهِ: (مبتدا: مَنْ شرط و خبر: يُحَاوِلْ وَ يَصِلْ)
 مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ الْكَلَامِ قَلَّ خَطَاةٌ: (مبتدا: مَنْ شرط و خبر: فَكَّرَ وَ قَلَّ)
 و «ما شرطیه» نیز در جمله غالباً نقش «مفعول به» را دارد.

مثال و مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ: (ما: مفعول)
 مَا تَزْرَعُ فِي الدُّنْيَا تَحْصُدُ فِي الْآخِرَةِ: (ما: مفعول)

تذکره ممکن است در یک عبارت در ظاهر، بیش از یک فعل شرط یا جواب شرط وجود داشته باشد که در اصل به آن‌ها «معطوف به فعل شرط» یا «معطوف به جواب شرط» گفته می‌شود.

مثال إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُبَيِّتْ أقدامكم.
 فعل شرط / جواب شرط / معطوف به جواب شرط